

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 31.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fest
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 1. august 1933.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið — Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

7. árg.

Ólavssøkan.

Ólavssøkan kom og fór nakað
eins og margar aðrar. —

Fólkið var nógv í Havn,
komið av bygd, og meiri sjáld-
samt, úr øðrum londum. Her
vóru danskir, hollenskir og
lýskir speidarar, hollenskir fót-
boltspælarar, hollenskir bad-
mintonspælarar, hollenskt og
norskt ferðafólk. —

Kappróðurin friggjadagin gav
úrslitið:

Konufólkini: 4-mannafor,
1000 metrar: I. Havnaabatur 6¹⁰,
II. Vestmannabatur 6¹², III.
Havnaabatur 6¹⁵.

6-mannafor, 2500 metrar: I.
Havnamenn við Norðadalsbát
14⁵⁰, II. Kollafirðingar 15²⁰.

8-mannafor (ikkj gjord til
kappróður): I. Havnamenn við
»Merkið« úr Kvalbæ 13⁴⁰, II.
Smirlsmenn við Vágabáti 13⁵⁰,
III. Havnamenn við »General-
inum« 14¹⁰, IV. Hoyvíkingar 14²⁰.

8-mannafor (gjord til kapp-
róður): I. Vágabatur »Tofta-
regin« 13²⁰, II. Trongisvingar —
róðu ikki á mál.

10-mannafor (gjord til kapp-
róður): I. Vestmenningar 12⁴⁰,
II. Havnamenn 12⁴⁰, III. Tvórá-
menn 13⁰⁰.

Umframt kappróðurin var um
kvöldið sjónleikur spældur »Tú
heimið mitt«, skemtuleikur,
»gjønn«, í tveimum portum av
Oskar Braaten, umsettur til fœ-
royskt. Um henda sjónleik og
um sjónleik her hjá okkum í
síni heild vilja vit skriva í næsta
blaði.

Ólavssøkadagur í ár varð ser-
merktur av, at tað minni, Ras-
mus Effersøe var sett, varð
avdúkað. Fyri øll okkum, sum
kendu Rasmus Effersøe, var tað
ein merkistund. Og tá klæðið
fall, og myndin stóð har við tí
fyrsta sólarglottanum á sær, var
tað sum sóu vit Rasmus ljós-
livandi, soleiðis sum vit minn-
ast hann í manndómsárunum,
áður sjúka tók at niva hann.

Henda litla hátíðarstund byr-
aði við hornblástri, og sangar-
arnir sungu nakrar av Rasmus
Effersøes bestu yrkingum. Edw.
Mitens, helt minnisróðuna, klæðið
fall. Aftaná roddi Simun av Skarði
og aftur var sungið og spælt.
Beint áður Simun av Skarði
byrjaði kom telegram frá Føroy-
ingsfelag í Keymanhavni við
heilsu.

Myndin er, sum væl øll vita,
gjord av frúnni Anna Marie Carl-
Nielsen, hvørs navn er gitið víða
um, og er henda mynd yvaleytt
eitt stórt kunsterk. — Kunst-
arinnan var til stóðar, men hon
helt seg aftanfyrir og fá ansaðu,
at hon var har.

Róðurnar, ið hildnar vóru,
koma í næsta blað. —

Sjálvsagt var tingið sett sum
vanligt.

Ólavssøkadag varð mangt haft
til stuttleika og álvara. Har var
kappsvimjing, har var fótólts-
leikur millum Hollendingar og
Havnamenn við úrsliti: Hol-
lendingar 4 mál, Havnamenn 1.
Har var telving við livandi
fólki í skúlagarðinum, og í hesum
sama garði helt seinri á degi
Jóannes Patursson róðu um eitt
sameint Føroyafólk.

Til klokkan 12 var loyviligt
at dansa í dansustovu, men undir
høgum himli, í skúlagarðinum
gekk dansurin út ímóti morgni.

Sunnudagin vóru ymiskir
fundir hildnir og fótóltsleikur.
Kl. 6 var fœroysk guðstænasta og
kl. 8 studenta-kvoldskemtan. —
Vit hoyrdu fólk, sum vóru til
hesa skemtan siga, at tað var
stór synd at fara so við einum
menniskja, sum farið varð við
einum ungum kollega okkara.
Nei tað er ikki stuttligt at verða
illa farin við, lat okkum øll
minnast til tað!

Frá havnini og frá bryggjuni.

Vanlukka.

Nidri á arbeiðsplássinum við
havnina mundi nú ein dagin
stór vanlukka hent, tað var um
eitt há gjørt, at ikki mannalliv
oyddist. Johan Mouritsen var
farin at spreingja ein klett, og
meðan hann loðir við dynamit
gongur skotið, eingin fatar,
havsuleiðis til bar. Hann og
maðurin, hjá honum stóð, vóru
av luftpressinum kroystir inn
í móti berginum, og varð Johan
Mouritsen nakað skaddur, meðan
hinn er sloppin heilt uttan
mein. Koyrdi luftpressið teir
úteftir ístaðinfyrir, meina menn,
at teir høvdu verið knæsaðir
sundur av tí nógvu gróti, sum
niður raplaði. Maðurin er væl
sloppin.

Hóskvöldið kom »Havhestur«
úr Hamburg og Hull; við vóru
11 speidarar úr Hamburg, raskir,
ungir menn, ið ikki vóru reddir,
hvorki fyri sjónum ella fyri at
taka eina hond í við arbeiði
umborð, glæðir og fúsir vóru
teir. Bøð vóru send telegrafisk
frá skipi til speidararnar her,
og tá »Havhestur« legði af, komu
fólin og aðrir oddamenn fyri
speidarunum umborð, og væl
tyktust hesir fremmandu at
verða fagnaðir. —

Um 10-tíðina kom »Nova« úr
Bergen. Hon hevði verið inni í
Hettlandi eftir fólk. Við komu
háðani o. u. 70 fólk, speidarar,

„Føroya Social-Demokrat“

tekur í framtíðini ongir navneysar greinir, sum á nakran hátt eru
álop á nevndan mann.

Tann, sum vil hava nakað soverðið fram, finnur lættliga
pláss fyri tí aðrastaðni. Okkum nýtist ikki at vísa leiðina.

fót- og badmintonspælarar og
turistar. — Hornblástur var á
bryggjuni, tá »Nova« kom, og
vóru har, fyriltan alm. jaz-
nótar, spældir ymiskir tjóðsangir,
»God save the king«, »Eg oyggjar
veit« og mangir aðrir. Hurrá
varð rópt frá báðum síðum, og
fólkið var nógv við sjóarklettin
— sum vant.

Friggjadagin kom franska
ferðaskipið »Le Grasse« frá Le
Havre við 474 ferðafólkum, sum
settu dām á bý okkara ta lot-
una, tey vóru her.

Skilnaður.

Nakað herfyri stóð í »Dim-
maletting« ein lítill grein um, at
skilnaður var komin í innanfyrir
javnaðarflokkinn í Føroyum —
ella var tað bara í Havn? Sum
eitt prógv nevndist, halda vit
okkum minnst, at her í Havn
skuldi koma eitt tíðarrit, sum
hugsaðist at verða eitt vápn
í móti blaðinum »Føroya Social-
Demokrat«. — Frá mongum
síðum hevur hetta ljóðað um
oyruni á okkum, nú fekk blaðið
banahoggið, nú varð av øllum
alvi virkað fyri at forkoma
blaðnum o. s. fr., og vit kunnu
ikkj nokta fyri, at har mangan
lá og lærði ein gleði nidri á
botni, tað sum í donskum máli
eitur »Skadefryde«.

Og skjótt kom fram, hvør
maðurin er, sum skal forá hetta
banahogg móti blaði javnaðar-
manna, tann maður, sum í
øllum teim árum blaðið hevur
verið til, var tess stjóri og fyri
hvørs skuld blaðið nakrantíð varð
stovnað!

Vit vita ikki, um hetta tíðar-
rit frá hansara síðu er ætlað at
verða nakað banahogg, vit siga
heldur ikki, at tað er — men er
tað so, at hetta er ætlanin, má
fáast greiði á øllum tí, sum hent
er, hesum blaði viðvíkjandi frá
fyrsta degi, tað varð stovnað.

Hevur javnaðarflokkurin her
í Føroyum, og hevur javnaðar-
flokkurin nidri í Danmark
skikkað sær soleiðis móti tí
manni, sum blaðstjóri var frá
fyrsta degi og til 1. november
1932, at neyðugt er at fara í
bardaga móti øllum tí, sum
eitur javnaðarflokkur og blað,
so má okkurt gerast, tí órætti-
vísu mugu vit ikki tola, hvør-
um so hon er sýnd ímóti.

Men er alt hetta einki annað
enn tað, at ein maður hevur

hug til at skriva um tað, honum
í huga er, og hann fegin vil
nevast rithøvundur, hví skulu
vit øll tá fara at leypa á fótur
og rópa upp? So leingi ein
maður skrivur sakliga og søm-
uliga og í egnum navni, stendur
hann sjálvur til svars fyri tí,
hann skrivur. —

Tó hugsa og vóna vit ikki, at
hetta tíðarrit — um tað nakr-
antið kemur — verður eitt álop
á javnaðarflokkinn og blaðið; tí
tá verður tað ein stórusmædur
fyri allar teir, sum við gleði í
teirra »sál« sita og biða eftir
brestinum, men nú mugu fara
aftur at hásum við tónum
hondum!

Á summarferð.

Her er fagurt í Føroyum um hásum-
ars tíð.
Nú er gullcovin kápan, í vár hon fór í,
tí at nú er hon brúður, nú hevur
hann krans,
summarfuglur í ong, treður lættligan
dans.

Her er vakurt í Føroyum,
tí ov lítið vil geva tí ansa.

Her er vakurt í Føroyum, men
neyvan man nakar minnst so
vakurt eitt summar, sum í ár.
Dagur av degi liður í vakurleika
við sól av klárum himli — eitt
mjørkatím leggur seg niður yvir,
men áður tá veitst av tí, hevur
eitt lítið fleyr ríkið mjørkan undan
sær og tindarnir stiga upp úr við
glitrandi sól logandi á sær. —

Eitt soverðið summar er heilsu-
bót fyri øll, fyri børn og vaksin,
tað er einki minst heilsuðót fyri
tey sum eru innibyrðir í arbeiði
árið í kring. — Nú er lættligt
at ferðast í Føroyum — vil hugsa
aftur í tíðina og minnst á gaml-
ar tíðir og hvussu torført tá var
at ferðast! Umskipt er tó her í
Føroyum!

Burtur at vilja fólk, suður í
hina fagrastu av oyggjunum,
ongastaðni er summarið vakrari
enn har. — Arbeiðið lagt aftur
um bak, gjørt so mikið niður-
fyri, at farast kundi — friur
maður fyri nakrar dagar! —

»Smiril« skuldi fara kl. 9 frá
bryggjuni, men, sum skrivað
stendur, »Døden var den anden
Gæste, vit skuldu biða eftir einum
ungum manni úr Suðuroy, sum
deyður var á sjúkrahúsi her og
skuldi flytast suður.

So varð farið. Veðrið sá ikki
út til at fara at verða av tí fagr-
asta, tí tokan lá niður yvir og
tí var sóllest. Men sjógvurin var
góður, so fyri tey flestu var
ferðin sera góð, og vakurt er at
sigla framvið landi, so grønt alt
er í ár, her veksur ikki lyngur
og bara lyngur, her er ikki bara
grátt út yvir grátt!

Vit komu upp á Sandi. Harm-
uligt er, at ein so stór bygd skal
vera so illa stódd, at tað skal
bila at koma á land fyri børn og
úsálgt fólk. Sum hon er frá
skaparans hond, ella næstan so,
er hon dagin í dag — og verður
hon nakrantíð óðrvísi? Ja, Fø-
oyar eru fœrsmar, og tað í
slórum! Hvørs er skyldin?

So til gongu! leysur maður er
lættur á fótum, og góður er veg-
urin — nakað er tó ímillum fyrr
og nú í hesum máli, tað veit
tann, ið vanur var at ganga
millum bygdir fyri nokrum ár-
um síðan. Ja, so til gongu ígjøg-
um ein haga so grøn, so grøn, at
ongantið hava vit sæð hann
so vorðan fyrr! So við og við
fór mjørkin at lætta, og so lá
alt í bakandi sól! Ongastaðni í
Føroyum sært tú tað yða av
blómum sum í Sandoy, og gløppar
tú vindeygjað ein summardag
streyrar blómuangin inn. Vit
minnst frá barnárum ein sum-
marmorgun heimi á Sandi —
tann blómuangid og blómuangi,
eitt Havnar barn hevði ikki sæð
og kent soverðið fyrr!

Allastaðni við vegin sóu vit
fólk, sum fingust við torv, mestur
allur hagin millum Sand og
Eysturbyggdirnar er herur mógv-
ur, tað sært tú á tí reyðlitta gras-
inum, og hann er góður! Sagt
hevur verið, og sagt verður, at
torvskurður oyðileggur hagan
fyri seyðinum, tó ikki er alt álít-
andi, sagt verður; men eitt er
avgjört nógvur og góður er seyð-
urin í Sandoyinni, um hann er
smár. —

Nú hoyrist postbilurin at koma
av Sandi, og gott hevði verið at
fingið bukkad beinni eina lotu
— ja tað verður eisini eina
lotu, tí brátt eru vit við »Grá-
steins«, nýkastein, har vegurin
skilir seg: til Húsavíkar og Skála-
víkar. Bilmaðurin vil ikki hava
okkum øll við til Húsavíkar,
hann hevur nógv mikið av góði,
um hann ikki skal hava tað
nógva fólk eisini. So niður av,
og aftur til gongu.

»Grásteinar« er stórus klettur
ið stendur einsamallur mitt í tí
skletta, stóra Húsavíkarfjall-
inum, har alt, sum eitur fjøll,
er langt burtur. Hvadani er hann
komin? Jarðklettur er hann
uttan iv ikki, og oman úr fjalli
er hann ikki hóltáður — —
fólkatrúgvin hevur rátt hesa sum
so margar aðrar gátur. Nýkurin
hevur drigið hann oman úr
fjølum. Stórus og tungur var
hann hjá nýkinum at draga, og
tá hann kom á »Takkmyrar« á
veg til Húsavíkar stóð sleimurin
so fastur, at ikki fekt hann úr
stað. Eitt ódnartak enn — tá fór
halin, og halaleysur, maktaleys-
ur, flýddi nýkurin í »Stórvatns«.
Hetta er langt síðan, 500 ár,
men enn liva sognirnar, tær
doyggja væl ongantið! —

Eysturbyggdirnar á Sandoyinni
eru tryggjar: Skálavík, Húsavík
og Dalur. Allar eru tær gamlar
bygdir, og margar frásøgnir
knýta seg til tær. Úr Skálavík
var Barbra við Kviggja ætlað, og
har báðu Ungajógvanssynir, ikki
beinleiðis gitir fyri dygdir sínar!
Har var Jákup Jógvansson bóndi,
og hadani fór hann á Steig, tá